

**GUIA
D'AUTOAVALUACIÓ
DE LA MIRADA
COMUNITÀRIA
DELS
EQUIPAMENTS**

Ajuntament de
Barcelona

Índex de continguts:

I.	Introducció: Sobre el tipus d'avaluació i autoavaluació que proposem	3
II.	El marc conceptual de l'avaluació: Què és un equipament amb intencionalitat o mirada comunitària	5
III.	Estratègies i instruments per avaluar les tres dimensions de la mirada comunitària	11
1.	Estratègies i instruments per avaluar la dimensió del diàleg	12
2.	Estratègies i instruments per avaluar la dimensió d'accessibilitat.....	15
3.	Estratègies i instruments per avaluar la dimensió..... de participació comunitària	18

I. INTRODUCCIÓ: SOBRE EL TIPUS D'AVALUACIÓ I AUTOAVALUACIÓ QUE PROPOSEM

Aquest document vol ser un exercici modest, i intentarem que permeti acompanyar la reflexió sobre com fer que els nostres equipaments tinguin una mirada comunitària, o puguin esdevenir motors d'acions i projectes comunitaris al barri o zona a la qual s'ubiquen.

El document s'adreça a les persones i equips que tenen la voluntat o la responsabilitat de treballar en equipaments, i que volen incorporar aquesta mirada comunitària, aquesta intencionalitat; i hauria de servir per facilitar la construcció d'aquesta mirada i la seva implementació.

Parlem d'avaluació (i autoavaluació), i sabem que es tracta d'una idea que té sempre una doble cara: d'una banda, la volem i reivindiquem, l'avaluació, i acostumem a ser ben conscients que necessitem estratègies i instruments per fer-la; però, a la vegada, i per diversos motius, sempre és una font de neguit: perquè ens sentim avaluades i fiscalitzades en la nostra feina; perquè els instruments emprats no recullen els aspectes que per a nosaltres són centrals; perquè requereix molta feina i no és clar el valor que aporta, etc.

Tenint en compte aquestes reflexions tot just apuntades, pensem que hi ha certes consideracions en relació amb l'avaluació que cal tenir sempre ben presents:

1. **Avaluar sempre és un exercici de renúncia:** no ho podem mirar, comptar, mesurar o explicar tot: és impossible!
2. Perquè l'avaluació sigui "ben viscuda" —no com a una amenaça— cal que estigui ben emmarcada: **ha de quedar clar per què i per a què la fem.**
3. Finament, no pot ser un exercici que costi molt i no valgui gaire: **ha de tenir una utilitat ajustada a l'esforç fet per realitzar-la.**

Així doncs, reconeguem i reivindiquem la importància i la necessitat de l'avaluació, però sense perdre de vista aquestes tres consideracions tot just apuntades.

D'altra banda, no oblidem tampoc que hi ha molts tipus d'avaluacions, que presenten unes exigències tècniques i tecnològiques molt dispars. No tot ha de ser sempre generar bases de dades per elaborar sofisticats indicadors quantitius. No perdem de vista que en certs moments, i per a certs tipus de projectes, pot ser molt útil, i potser l'únic que té un cert sentit, trobar els espais, moments i grups idonis per aturar-se a compartir una reflexió que, això sí, ha d'estar mínimament pautaada i ordenada perquè pugui donar fruits.

Feta aquesta petita introducció de la tasca avaluadora, apuntem tot seguit el tipus d'exercicis d'avaluació que us proposem en aquesta guia. Parlem **d'avaluació multiestràtegica** per assenyalar la diversitat de camins (instruments i metodologies) que proposem fer servir. Concretament, ens mourem per tres camins, per tres estratègies:

- **Recollint impressions:** aquí fem servir uns instruments que anomenem impressionistes, en el sentit que serveixen, sobretot, per recollir impressions: es tracta d'exercicis totalment subjectius, però que ens donen pistes de per on estem anant.
- **Preguntes per compartir:** també plantejarem algunes preguntes que ens ajudin a generar debat entre els equips o grups motors, i a construir col·lectivament un cert "estat de la qüestió".

• **Indicadors:** finalment, mirarem també d'apuntar alguns indicadors, amb alguna pauta sobre com recollir la informació i com llegir els resultats obtinguts.

Per acabar aquesta introducció, presentem l'itinerari lògic que segueix aquesta guia.

Primerament, **definirem i dimensionarem allò que volem avaluar:** la intencionalitat o mirada comunitària dels equipaments. *Definir* és clar què significa. *Dimensionar* vol dir aquí identificar per separat els diversos aspectes, les diverses dimensions i subdimensions, que surten a la definició, i que ens ajuden a saber a on hem de fixar la nostra mirada. De tot això en parlarem en el marc conceptual de l'avaluació.

Un cop construït el marc conceptual, passarem a presentar els instruments i les estratègies, que ens aquest cas es regiran per cinc principis:

- **Autoavaluació:** La proposta de plantejaments i instruments està especialment pensada per facilitar l'autoavaluació per part dels equips que treballen als equipaments.
- **Autoreferencial:** no estem pensant en instruments que hagin de permetre comparar equipaments i fer classificacions per veure quin és millor o pitjor. Això no tindria gaire sentit si parlem d'equipaments tan diferents entre si com una biblioteca i una instal·lació esportiva, per exemple. Aquesta guia ens ha de servir per veure la nostra evolució, el nostre aprenentatge, el nostre canvi al llarg del temps.
- **Multiestratègia:** apostem per l'articulació de mètodes i tècniques diferents; combinant el que és qualitatiu i el que és quantitatiu, el que és intersubjectiu amb el que és objectiu.
- **Senzillesa:** hem volgut fer una guia senzilla, amb instruments fàcils d'aplicar.
- **Utilitat:** esperem, finalment, que l'autoavaluació que proposem sigui útil i que serveixi per a la finalitat de fer dels equipaments de proximitat motors d'acció comunitària als barris.
- **Flexibilitat:** aquesta eina no pretén marcar un model únic al qual arribar, sinó que cada equipament s'ha d'avaluar des de la seva realitat. Hi ha diferents punts de partida i, també, diferents punts d'arribada; cal aprofundir en la mirada comunitària des de les pròpies possibilitats i emmarcades en els mateixos contextos (de l'entorn, de tipologia d'equipament i persones usuàries, els nostres objectius i projectes, de model de gestió, de directrius polítiques, entre d'altres).

II. MARC CONCEPTUAL: LA MIRADA O INTENCIONALITAT COMUNITÀRIA DES DELS EQUIPAMENTS

Hi ha diverses formes de gestió dels equipaments, la interna i l'externa. En el cas de la gestió externa, ens fixarem en el contracte de serveis, la concessió i el conveni de gestió cívica.

Allò que acostuma a definir un equipament és el següent:¹ un equipament és una infraestructura física, un edifici, destinat a prestar o oferir un servei públic: cultural, esportiu, assistencial, de promoció econòmica o social, etc. Ara bé, independentment del tipus de servei que presti l'equipament, aquest pot tenir, amb major o menor intensitat i intencionalitat, una mirada més o menys comunitària. Un equipament és més que un local, un edifici o una instal·lació. El que defineix un equipament és el servei que presta.

Aquesta diferenciació entre *equipament* i *local* és molt important tenir-la present, ja que ens permet diferenciar entre polítiques diverses d'enfortiment comunitari. Vegem-ho amb un exemple:

L'Ajuntament disposa de patrimoni, de locals, que pot cedir a entitats en funció dels criteris d'interès general que es considerin. S'entén que l'entitat podrà fer les seves activitats en aquest local.

D'altra banda, l'Ajuntament, en la tipologia de la gestió cívica, també pot cedir a una entitat la gestió d'un equipament. Ambdues situacions, però, són ben diferents: en aquest segon cas, el de l'equipament, l'entitat no pot fer el que vulgui amb el local de l'equipament; ni deixar de prestar el servei pel qual va ser creat, ni fer un ús particular o restrictiu sota condicions que vulnerin l'accessibilitat general que se li pressuposa a qualsevol equipament públic.

Sabem de biblioteques, de centres esportius o culturals, de casals de tota mena, etc. que incorporen clarament i fortament una mirada comunitària, al costat d'altres equipaments similars que no ho fan, o no ho fan gaire. Aquest document està pensat per a tots tipus d'equipaments, sigui quina sigui la seva especificitat, el seu servei, sempre que aquest equipament vulgui incorporar una mirada i una intencionalitat comunitària a la seva manera de *fer* i *ser present* al territori.

En el marc de la VI Trobada d'Energies Comunitàries, es va celebrar un debat sobre el paper dels equipaments de proximitat. Es van intercanviar reflexions entre professionals provinents d'equipaments ben diversos: biblioteques, centres cívics, centres de promoció de l'emprenedoria, escoles, casals de barri... El conjunt de les diverses intervencions va anar configurant al llarg del debat una idea força compartida del que ha de ser un equipament amb mirada comunitària:

- Ha de ser un equipament **PÚBLIC**, la qual cosa vol dir 'per a tothom', sense establir d'entrada exclusions de cap mena.
- Ha de ser, per damunt de tot, un espai de **RELACIÓ** i d'**HUMANITAT**. Un lloc on la gent es trobi i es relacioni.
- Cal que sigui un espai on la gent pugui **DONAR**, mostrar-se i ser protagonista.
- Perquè això sigui possible, ha de ser un equipament **OBERT**, que faciliti l'entrada i la sortida.

1. Local = recurs.
Equipament = local + servei.
Projecte = servei + intencionalitat.

- La idea de “sortir” va ser-hi molt present, i es va associar ràpidament i directament a la idea **D'ANAR A BUSCAR** la gent que falta, a qui no acostuma a venir, serveis i altres equipaments de l'entorn, etc.
- Anar a buscar, sortir, relacionar-se amb l'entorn per dialogar: el **DIÀLEG** com a estratègia de relació que escolta i reconeix l'altre.
- Pensar l'equipament més com a **PROJECTE** que no pas com a servei (o com la descentralització d'un servei): on molt probablement certs rols quedaran desdibuixats... o reconfigurats a partir d'altres visions, missions i encàrrecs.

Altres espais de treball i trobada han apuntat, si fa o no fa, idees molt similars, afegint-hi altres aspectes que també caldria considerar, com aquells que tenen a veure amb la participació:

- Ha de facilitar i promoure la **PARTICIPACIÓ COMUNITÀRIA**, és a dir, la participació que es basa en el fet d'organitzar-se i fer, o en el fet d'organitzar-se per fer col·lectivament.
- Ha de procurar incorporar usuaris i projectes als espais de **GOVERNANÇA** de l'equipament.

Tot i que la mateixa idea de què és i què no l'acció comunitària està sempre oberta al debat, i no tothom la pensa sempre d'igual manera, el marc d'acció comunitària municipal, juntament amb la feina compartida amb molts agents comunitaris (professionals, entitats, gestores d'equipaments, etc.), ens permet, i fins a cert punt ens obliga, a proposar una definició, o com a mínim alguns elements centrals, que permetin acotar el camp i saber **de què estem parlant quan ens referim a equipaments amb mirada o intencionalitat comunitària** i, a partir d'aquí, poder identificar les preguntes que ens hem de fer per projectar-nos i autoavaluar-nos com a tals.

*Independentment de quin sigui el servei que inclou l'equipament (cultural, esportiu, educatiu...), direm que aquest equipament té una intencionalitat i una mirada comunitàries quan desenvolupa **el seu projecte**² i les seves activitats des del **diàleg** amb l'entorn, procurant ser **accessible** per a tothom, i promovent la **participació comunitària** de les persones que el fan servir i dels actors comunitaris de l'entorn.*

En aquesta definició sobresurten tres dimensions que ens han d'ajudar a saber fins a quin punt tenim o no incorporada la perspectiva comunitària: **diàleg, accessibilitat i participació comunitària**. Pensem que tirant del fil d'aquestes tres dimensions, definint-les i aprofundint en el seu contingut, podem trobar prou elements que ens ajudin a orientar la visió i l'acció d'aquells equipaments que vulguin esdevenir motors d'acció comunitària al seu territori.

Abans d'entrar en detall en aquestes dimensions, cal fer un breu apunt sobre la idea de comunitat. La dimensió de comunitat més comuna i que més s'empra en política pública és aquella que vincula comunitat a les persones, els serveis, les entitats i els grups que conviuen en un territori determinat, on es donen relacions significatives entre actors. Són espais territorials de referència que articulen una identitat i es converteixen en marcs de referència. Però aquesta idea no és l'única; cal tenir en compte que actualment les comunitats no estan sempre adscrites a un territori i que la variable geogràfica no sempre és determinant en la definició de comunitat. Podem trobar comunitats virtuals, d'afinitat temàtica o generacional o comunitats ètniques que escapen de la dimensió territorial. Per tant, també farem referència a comunitats temàtiques o sectorials que poden articular-se al voltant dels equipaments. A l'apartat següent definirem amb més detall què entenem per diàleg, accessibilitat i participació comunitària quan estem parlant d'equipaments de proximitat.

2. El projecte d'equipament és el conjunt de valors, principis, intencions, objectius, mètodes, estratègies, etc. que es posaran en pràctica a l'hora de prestar o desenvolupar el servei que li correspon; i que allò que diferencia i dona sentit a un equipament és el seu projecte (i no només el servei).

Les tres dimensions de la intencionalitat comunitària d'un equipament

A. Què entenem per **DIÀLEG**?

Fins i tot quan pensem que ja som prou dialogants, val la pena fer-se certes preguntes: només amb la nostra gent o també amb *els altres*? Només amb els o les que ens venen a buscar, o també *sortim del castell* per anar a trobar els altres? Només per plaer o interès en el mateix diàleg, sense cap altra intencionalitat ni incidència. Bé, no és aquesta la mena de diàleg que aquí ens interessa.

En el centre de tota estratègia comunitària se situen les relacions humanes. De fet, una metodologia comunitària no és més que una estratègia relacional, una manera concreta i intencionada de relacionar-se que es basa en la voluntat de conèixer i reconèixer l'altre per mirar de vincular-lo a un projecte col·lectiu, a un *nosaltres*.

Si diem que volem ser motors d'acció comunitària, llavors no ens podem conformar a participar només quan ens conviden, o a obrir les nostres portes només si ens venen a buscar: **hem de ser proactius**. Volem ser presents al territori: conèixer i que se'ns conegui. Tenim voluntat de relació amb l'entorn, per això sortim a relacionar-nos, a dialogar, a escoltar!

Vivim en societats cada cop més diverses i som un equipament públic, això no ho podem perdre mai de vista. La diversitat no té a veure únicament amb orígens geogràfics i culturals: ens parla també de diversitats en gènere, d'estructures familiars diverses, de visions i interessos plurals i a voltes contraposats, d'usos de l'espai públic diversos també, etc. Per la seva banda, alhora que reconeixem la diversitat, defensem el públic com allò que és de totes i tots, i d'entrada ningú no en pot quedar exclòs. De manera que ens interessa molt apuntar que en el tipus de diàleg que estem buscant parlem **d'escolta pública** per assenyalar aquest doble vessant o raó que la justifica: el fet que vivim en societats diverses i el fet que som un equipament públic, que ens obliga a escoltar a tothom.

Finalment, si volem ser proactius en el nostre diàleg amb l'entorn, tot reconeixent les complexitats i diversitats que ens envolten, és **per donar alguna mena de resposta** mitjançant les nostres activitats, programacions, ofertes, usos de l'equipament, etc. Aquesta resposta pot ser encaminada als objectius i projectes de l'equipament, i derivar a altres espais les demandes que no tinguin relació amb l'objectiu o línia de l'equipament.

Podem dir, llavors, que l'equipament esdevindrà motor d'acció comunitària en la mesura que siguem proactius a l'hora de mantenir una escolta pública (diàleg obert i plural), que després es reflectirà en la resposta que donarem des de la nostra activitat com a equipament.

Per tant, **proactivitat, escolta pública i resposta** són les idees força, o subdimensions, que associem a la dimensió del **diàleg**.

B. Què entenem per **ACCESSIBILITAT**?

La idea d'accessibilitat que plantegem és propera a les idees de **públic** i d'**inclusiu**, i connecta directament amb la necessitat tot just apuntada que el diàleg es tradueixi en alguna mena de resposta.

El que volem remarcar és que un equipament amb mirada comunitària no pot tancar les portes a ningú. D'entrada, ha de ser obert a tothom, i tothom s'hi ha de sentir convidat. Aquest "tothom" no té a

veure únicament amb “persones diverses”, per molt important que això sigui, que ho és; parlem també de grups socials, d'entitats, i de serveis i altres equipaments.

Hem de reconèixer, però, que quan parlem d'equipaments inclusius, oberts a tothom, públics, etc. aquesta accessibilitat sempre tindrà límits: no tot hi cap, no tot és possible, no tot és igual d'important, hi ha persones i organitzacions que no són respectuoses amb els drets dels altres, etc. Llavors es tracta de saber qui, com i sobre la base de què es posen aquests límits, i a quina/quanta gent deixen fora, sota quins criteris.

Que sigui accessible no té a veure només, ni principalment, amb barreres de tipus físic o arquitectònic, tot i que aquestes també cal considerar-les. Hi ha barreres culturals, simbòliques, socials que fan que ens sentim o no acollits quan entrem a un equipament. **També** les normatives d'ús i accés a les instal·lacions modelen el tipus d'accessibilitat.

Finalment, cal assenyalar que serà difícil acollir i ser accessibles sense modificar gens ni mica les nostres lògiques de treball, ni els usos esperats per l'equipament en funció del servei que li pertoca prestar (esport, cultura, salut...); per tant, l'accessibilitat normalment s'haurà de traduir en certs graus de flexibilitat i polivalència amb els usos i les activitats que s'hi desenvolupen.

Tot plegat ens fa pensar en tres subdimensions principals de l'accessibilitat: la que té a veure amb la **inclusió de persones diverses**; la que fa referència a la **pluralitat d'actors comunitaris** de l'entorn, i la que està condicionada per la mateixa instal·lació, que pot esdevenir una **infraestructura més o menys polivalent**.

C. Què entenem per **PARTICIPACIÓ COMUNITÀRIA**?

Hi ha dos elements centrals a l'hora d'entendre l'essència d'aquesta participació que anomenem comunitària. En primer lloc, **la participació comunitària es basa en el “fer”**. És la participació que neix de la dimensió social de les persones i també dels grups. La participació de fer coses amb els altres. La participació entre la gent (sobretot entre la gent). No és una participació basada només en el fet d'opinar, o de prioritzar o votar propostes per fer-li arribar a les administracions. Participem a través de les nostres accions.

És clar, a l'hora de “fer” prenem decisions, opinem i prioritzem si cal, però no estem construint una agenda que només té a veure amb el que han de fer “els altres”, normalment les administracions. Parlem, opinem, dialoguem i prioritzem... per continuar endavant amb el nostre projecte. La clau, la base, és l'acció: l'acció comunitària.

En segon lloc, destaquem que aquesta mena de participació que se sustenta més en l'acció que no pas en la mera opinió ha de permetre que tothom que hi participa pugui donar. Estem parlant que les persones, els veïns i les veïnes i la resta d'actors comunitaris de l'entorn no siguin únicament receptors, espectadors o consumidors de les activitats que se'ls ofereixen.

Com que els projectes comunitaris són col·lectius, la seva sostenibilitat depèn de manera central de **l'autonomia dels grups** a l'hora de funcionar: sense dependre sempre i per a tot de professionals externs que ens organitzen les activitats que després realitzem (o consumim). La participació comunitària ha de perseguir, doncs, la sostenibilitat dels projectes i l'enfortiment individual i col·lectiu, a través de promoure l'autonomia i autoorganització de la gent, en el nostre cas, dels usuaris de l'equipament.

Finalment, té tot el sentit mirar d'indagar l'escala a la qual es produeix la participació comunitària que estem buscant per al conjunt dels usuaris i usuàries de l'equipament. Només en l'àmbit del meu taller, de la meva activitat, del meu grup, o també en els **espais de presa de decisions, de governança, de tot l'equipament?**

Els espais de governança són aquells on es prenen decisions sobre què passa a l'equipament, però aquests no sempre han de ser DE l'equipament. A vegades, hi ha espais fora de l'equipament, al territori proper, on també es prenen decisions sobre què passa a l'equipament: taules sectorials, taules d'entitats, entre d'altres.

Per tant, **"participar fent", autoorganització i governança participativa** són les idees força o subdimensions que associem a la dimensió de la participació comunitària.

Mapa conceptual Dimensions i subdimensions de la intencionalitat comunitària

Dimensions	Aspiració	Subdimensions	Aspiracions
A. Diàleg	Som proactius (no esperar que vinguin), fem una escolta pública (escoltar a tothom) i que genera resposta.	A.1 Proactivitat	Iniciativa per part dels equipaments per detectar necessitats i inquietuds de la població. No esperar que vinguin, "sortir a buscar" la gent, els altres equipaments de proximitat, el teixit associatiu i els serveis de la política social (serveis socials, educació, salut i cultura).
		A.2 Escolta pública	Escoltem a tothom perquè som un equipament públic: no només als nostres o als que són com nosaltres.
		A.3 Resposta	Les activitats que fem han de respondre a les demandes, necessitats, interessos... de l'entorn.
B. Accessibilitat	La bona accessibilitat es dona quan l'equipament esdevé un espai públic acollidor de la pluralitat de persones de l'entorn; i de propostes i activitats d'entitats, grups, projectes i serveis del barri.	B.4 Inclusió de persones diverses	L'equipament és un espai acollidor, obert a tothom i que treballa per a la cohesió social de la societat diversa. L'equipament és reflex de la diversitat de població que viu a l'entorn.

Dimensions	Aspiració	Subdimensions	Aspiracions
		B.5 Pluralitat d'agents comunitaris	L'equipament és referent d'activitats i projectes impulsats o participats pels actors comunitaris de l'entorn: associacions, serveis, altres associacions, servicios, equipaments...
		B.6 Infraestructura	La instal·lació és accessible i permet usos o activitats polivalents (més enllà del servei específic).
C. Participació comunitària	El casal treballa de manera comunitària quan propicia la participació a través de l'acció i l'autoorganització dels usuaris, i l'autonomia dels projectes que ofereix; i els incorpora a la presa de decisions globals del centre.	C.7 Participació en el "fer"	La gent que participa del projecte no s'ho troba tot fet: no es limita a consumir un servei o una activitat, i contribueix a la tasca organitzativa de la mateixa activitat.
		C.8 Autoorganització usuaris / Autonomia dels projectes	L'equipament ha de ser l'instrument de suport per a l'enfortiment autònom dels projectes comunitaris.
		C.9 Incorporació d'usuaris i projectes als espais de presa de decisions del casal	Capacitat d'incorporació de la ciutadania no organitzada, grups informals i entitats en els òrgans de presa de decisions del projecte de l'equipament i del desenvolupament del quotidià.

Abans d'entrar en les eines, cal fer alguns apunts:

1. Hi ha territoris en què l'acció comunitària dels equipaments se centra en el treball amb altres serveis i no amb entitats, atesa la naturalesa del teixit del territori. Aquesta és una dimensió de l'acció comunitària que cal preveure i treballar, tot procurant treballar, també, amb la ciutadania i el teixit associatiu.
2. Molts equipaments no tenen l'acció comunitària com a objectiu, sinó que la posen en pràctica com una manera d'estar en el territori. Aquesta eina avalua no la totalitat de l'activitat de l'equipament, sinó aquella que es relaciona amb l'acció comunitària.
3. Quan parlem de "serveis" ens referim a aquells de la política pública: serveis socials, de salut, educatius, ocupacionals... Això no treu que si hi ha serveis concrets en el territori també s'hi tingui relació.
4. La voluntat de l'eina és que serveixi a la màxima diversitat d'equipaments. Potser no totes les preguntes són pertinents per a tots els casos.
5. Cal tenir clar que la participació comunitària no es basa en el fet que ens diguin què hem de fer (o com ho podem fer), sinó a fer-ho plegats.

III. ESTRATÈGIES I INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ

Per presentar les estratègies i els instruments d'avaluació mantindrem les tres dimensions de la mirada o intencionalitat comunitària d'un equipament (diàleg, accessibilitat i participació comunitària), tal com les hem definides en el marc conceptual.

Per a cada dimensió, l'estructura d'aquest apartat serà la mateixa: primerament fixarem el que anomenem les (1) **aspiracions**: allò que ens agradaria que passés a cada dimensió. Després, tal com s'anunciava a la introducció, proposarem algunes (2) **preguntes** que ens ajudin a pensar, a mantenir un debat i, molt especialment, a posar el focus en l'autoavaluació. De fet, un dels elements clau per fer una bona avaluació és disposar de bones preguntes que ens ajudin a saber el que estem buscant. En tercer i quart lloc, presentarem alguns dels (3) **instruments que hem anomenat impressionistes**, i els (4) **indicadors**. Finalment, el cinquè apartat ens servirà per començar a (5) **projectar el canvi** que volem en funció dels resultats obtinguts.

1. ESTRATÈGIES I INSTRUMENTS PER AVALUAR LA DIMENSIÓ DEL DIÀLEG

1. Aspiracions

1. L'equipament té voluntat de relació amb l'entorn i pren la iniciativa (**és proactiu**).
2. Per detectar necessitats i inquietuds de la població, de les entitats i dels serveis del barri o zona, **manté una escolta pública**: plural, diversa i sense exclusions.
3. L'activitat que desenvolupa **respon a demandes, necessitats i interessos de l'entorn**.

2. Preguntes

Pensant en el període global que volem avaluar, per exemple, el darrer curs o any...

- Ens preguntem primerament si l'equipament ha enfortit i ampliat al llarg del període avaluat la seva "base social" (persones usuàries i gent que participa en les activitats) i la "xarxa de coproducció amb agents comunitaris" del barri/territori/sector (entitats, serveis, altres equipaments...).
- Després intentem construir explicacions: per què s'han ampliat, o no, base social i xarxa coproductora de l'equipament.
- Finalment ens preguntem què depèn de nosaltres en aquest canvi. Els que ara hi som, els que ara som, amb els recursos que ara tenim, què podem fer per canviar [algunes] coses?

3. Avaluació impressionista

Instrument 1. Valoreu els següents aspectes relatius al DIÀLEG

L'equipament disposa de coneixement actualitzat (1 any) (sociogrames, diagnòstics, mapes o similars) sobre la realitat comunitària de l'entorn o sector (població, entitats, serveis, projectes, taules...) generats pròpiament o facilitats per altres.	5 - 4 - 3 - 2 - 1
Al llarg de l'últim any, hem tingut reunions o converses amb agents del territori amb els quals no hem pogut mantenir cap mena de col·laboració perquè no hi ha àmbits de contacte.	5 - 4 - 3 - 2 - 1
Tenim relacions continuades (reunions, trobades, intercanvi d'informació, escolta...) amb agents comunitaris que no participen de l'activitat regular de l'equipament.	5 - 4 - 3 - 2 - 1

5 = màxima satisfacció o màxim compliment o informació completa.

Instrument 2. Quin és el vostre grau d'acord amb les afirmacions següents

La nostra activitat consisteix a oferir serveis, cursos i tallers (les persones usuàries hi participen des d'una lògica de "consumidor").	5 - 4 - 3 - 2 - 1
Si dialoguem amb el nostre entorn, és normal oferir el mateix que s'ofereix a altres barris.	5 - 4 - 3 - 2 - 1
La nostra programació és força estàndard, i en la majoria de casos es podria oferir pràcticament igual a qualsevol altre barri de la ciutat.	5 - 4 - 3 - 2 - 1
Les activitats realitzades responen als criteris, demandes o propostes dels equips tècnics o l'entitat gestora de l'equipament.	5 - 4 - 3 - 2 - 1
Entitats i serveis del barri o sector organitzen bona part* de les activitats de l'equipament de manera autònoma o coproduïda.	5 - 4 - 3 - 2 - 1

4. Indicadors

Instrument 3. Indicadors de dues subdimensions del diàleg comunitari

PROACTIVITAT	<p>Participa l'equipament de projectes compartits amb entitats, serveis o altres equipaments de la zona o barri? (Es pot escollir més d'una opció)</p> <p>SÍ, relacionats només amb el calendari festiu (festes majors i altres). SÍ, en altre tipus de projectes. NO</p> <p>A llarg de l'últim any, l'equipament ha estat l'impulsor d'algun projecte nou en relació amb altres actors comunitaris de la zona o barri. (Es pot escollir més d'una opció)</p> <p>SÍ, relacionats només amb el calendari festiu (festes majors i altres). SÍ, en altre tipus de projectes. NO</p> <p>En el darrer trimestre, a quantes reunions ha assistit l'equipament amb entitats, serveis o altres equipaments de la zona o barri? Per organitzar el calendari festiu (nombre total): ____ Per a altres projectes/activitats (nombre total): ____</p> <p>De les reunions apuntades anteriorment, en quin percentatge d'aquestes s'han acabat assumint tasques derivades de la reunió? Per organitzar el calendari festiu (nombre total): ____ Per a altres projectes/activitats (nombre total): ____</p> <p>Podeu indicar quants projectes realitzats per altres agents han sorgit després de la vostra intermediació, connexió d'actors, suport o altres accions.</p>
RESPOSTA	<p>En els darrers sis mesos, s'ha dut a terme alguna activitat (a l'equipament o fora d'aquest), organitzada pel mateix equipament, a demanda de: Usuaris: Sí/No Entitats (formalitzades): Sí/No Serveis: Sí/No Grups comunitaris (no formals): Sí/No Altres... qui?</p>
RESPOSTA	<p>Nombre total d'activitats obertes (1) programades per l'equipament en el darrer any, que hagin estat produïdes o coproduïdes amb entitats o serveis de l'entorn/barri/sector. (1) Parlem d'activitats obertes per descartar la cessió d'espais o altres reunions o trobades tancades als/pels organitzadors.</p>

Instrument 4. Índex de coproducció

% de l'activitat total (totes les activitats obertes) del centre que s'ha fet en col·laboració o coproducció amb altres agents _____ %

5. Projectant el canvi

Instrument 5. Projectant el canvi en el diàleg comunitari

Identifiqueu un element central de la situació actual de l'equipament, i projecteu el que voldríeu que passés d'aquí a 3 anys en relació amb aquest element. Després planifiquem allò que caldria fer en els propers **6 mesos i 18 mesos**. Els períodes establerts de projecció d'objectius o accions (6 mesos, 18 mesos, 3 anys) conviden a ser el màxim de concrets en les respostes.

DIÀLEG	El que ara passa	El que voldríem que passés		Quina estratègia tracem
Proactivitat		3 anys		
		18 mesos		
		6 mesos		
Escolta pública		3 anys		
		18 mesos		
		6 mesos		
Resposta		3 anys		
		18 mesos		
		6 mesos		

2. ESTRATÈGIES I INSTRUMENTS PER AVALUAR LA DIMENSIÓ D'ACCESSIBILITAT

1. Aspiracions

1. La gent que fa activitat o passa per l'equipament s'assembla en la seva diversitat a la població que viu als voltants, a la gent del barri.
2. L'equipament esdevé un recurs per a la realització d'activitats i projectes per part de gent organitzada, grups del barri i altres equipaments i serveis propers (escoles, centre de salut, etc.).
3. L'equipament vol ser flexible i polivalent a l'hora d'incorporar a l'equipament usos i activitats diverses que responen a demandes, interessos o necessitats de l'entorn.

2. Preguntes

- Quins podríem identificar com a frens o resistències principals en l'accessibilitat a l'equipament? Quins factors determinen una accessibilitat més gran?
- Incloure diversitat a l'equipament genera conflicte? Entre qui? Com reaccionem davant aquest conflicte?
- El nostre és un equipament polivalent? Que serveix per a usos i activitats diverses? Som flexibles, o som més aviat estrictes a l'hora d'incorporar "noves" a l'equipament (noves activitats, nous usos, nous actors protagonistes...), tenint en compte els nostres limitants.

3. Avaluació impressionista

Instrument 6. Percepció de la diversitat

Valorar la representació de la diversitat a l'equipament: en relació amb la seva presència a l'entorn o barri, com creus que està present a l'equipament la diversitat de...

	Ben representada	Sobrerrepresentada	Infrarepresentada
Diversitat d'edats			
Diversitat de gèneres			
Diversitat de procedències i ètnies			
Diversitat funcional			
Diversitat de nivell socioeconòmic			

Instrument 7. Trencant barreres

En aquesta taula es poden detallar més les respostes de l'anterior. Apunteu, si ho creieu oportú, actors que manquen en la xarxa comunitària (que són al territori o sector però no es coordinen amb l'equipament).

Qui hi falta? (col·lectius)	Qui o què fa de barrera, dificulta o hi impedeix l'accés?	Com es poden remoure aquestes barreres?

Instrument 8. Valoracions de l'accessibilitat

Valoreu els següents aspectes relatius a l'accessibilitat de l'equipament.

Coneixement de l'entorn per part de l'equipament.	5 - 4 - 3 - 2 - 1
La informació a participants o persones usuàries sobre com podrien implicar-se més en les activitats que es duen a terme a l'equipament.*	5 - 4 - 3 - 2 - 1
La realització d'una difusió o informació diferenciada atenent la diversitat de potencials usuaris/usuàries.*	5 - 4 - 3 - 2 - 1
La flexibilitat i els usos diversos que pot permetre la mateixa instal·lació (les característiques del mateix edifici).	5 - 4 - 3 - 2 - 1
Facilitat en els protocols i mecanismes perquè es puguin fer sol·licituds o demandes d'ús de l'equipament per part d'externs de proximitat.	5 - 4 - 3 - 2 - 1
El coneixement que té el vostre entorn sobre l'equipament.	5 - 4 - 3 - 2 - 1

5 = molt alt; 1 = molt baix.

* Es valora l'esforç d'oferir aquesta informació diferenciada i fer-ne la difusió més que no pas l'èxit. Ara bé, si es fa l'esforç i no es té èxit de manera reiterada, cal replantejar les estratègies o, com a mínim, fer una reflexió sobre aquest fet.

4. Indicadors

Instrument 9. Indicadors d'accessibilitat

INCLUSIÓ DE PERSONES DIVERSES	Disposau d'informació actualitzada (mínim anualment) sobre l'estructura sociodemogràfica de la població de l'entorn o barri (extretes de l'Anuari estadístic de l'Ajuntament de Barcelona) SÍ/NO
ÚS PER PART D'ENTITATS, GRUPS I SERVEIS	Quantes activitats noves i obertes al barri (1) s'han dut a terme en l'últim any, organitzades per actors comunitaris de l'entorn o sector? (no per l'equip de l'equipament) Nombre d'activitats _____

(1) Parlem d'activitats obertes per descartar la cessió d'espais o altres reunions o trobades tancades als/pels organitzadors.

PLURALITAT D'USOS

Quin és l'ús principal de l'equipament (de totes les hores d'obertura, a què es destina més temps: tallers, activitats, cursos, cessions, acompanyament a projectes o àmbit temàtic concret)?.....

Quantes activitats s'han dut a terme al darrer trimestre que no responen o encaixen amb aquest ús principal? **Nombre d'activitats** _____

5. Projectant el canvi

Instrument 10. Projectant el canvi en l'accessibilitat

Identifiqueu un element central de la situació actual de l'equipament, i projecteu el que voldríeu que passés d'aquí a 3 anys en relació amb aquest element. Després planifiquem allò que caldria fer en els propers **6 mesos i 18 mesos**. Els períodes establerts de projecció d'objectius o accions (6 mesos, 18 mesos, 3 anys) conviden a ser el màxim de concrets en les respostes.

DIÀLEG	El que ara passa	El que voldríem que passés	Quina estratègia tracem
Proactivitat		3 anys	
		18 mesos	
		6 mesos	
Escolta pública		3 anys	
		18 mesos	
		6 mesos	
Resposta		3 anys	
		18 mesos	
		6 mesos	

3. ESTRATÈGIES I INSTRUMENTS PER AVALUAR LA DIMENSIÓ DE PARTICIPACIÓ COMUNITÀRIA

1. Aspiracions

1. La gent que participa del projecte no s'ho troba tot fet: no es limita a consumir un servei o una activitat, i contribueix a desenvolupar la pròpia activitat: la gent no només “rep”, també “dona”, aporta, contribueix. **(PARTICIPACIÓ EN EL “FER”)**
2. L'equipament ha de ser l'instrument de suport per a l'enfortiment autònom dels projectes comunitaris que alberga o en els qual participa. **(AUTONOMIA / AUTOORGANITZACIÓ D'USUARIS)**
3. La ciutadania no organitzada, els grups informals i les entitats participen en els òrgans de presa de decisions del projecte de l'equipament i del desenvolupament del quotidià. **(INCORPORACIÓ D'USUARIS I PROJECTES ALS ESPAIS DE PRESA DE DECISIONS)**

2. Preguntes

- Què frena i què facilita a l'equipament la participació comunitària, tal com l'hem definida al marc conceptual?
- Quin rol tenen a l'equipament els professionals que hi treballen? Quina és la seva missió? Quin és el seu encàrrec, i qui els fa aquest encàrrec?

3. Avaluació impressionista

Instrument 11. Espais, canals i instruments de participació comunitària

Quins espais, canals, etc. hi ha a l'equipament per promoure i facilitar la participació comunitària dins d'aquest equipament?

Participants	Espais/canals/instruments...*	Funció	Ús d'aquests per part dels participants (es fan servir i com)
Usuaris i usuàries	Enquesta: Sí/No Bústia de suggeriments: Sí/No Escolta activa: Sí/No Canals telemàtics: Sí/No Comissions de participació: Sí/No Altres: quins?		
Associacions de l'entorn	Enquesta: Sí/No Bústia de suggeriments: Sí/No Escolta activa: Sí/No Canals telemàtics: Sí/No Comissions de participació: Sí/No Altres: quins?		
Altres equipaments de l'entorn	<i>Resposta oberta</i>		
Serveis públics de l'entorn	<i>Resposta oberta</i>		
L'Ajuntament (àrea o districte)	<i>Resposta oberta</i>		

* – Espais: llocs de trobada de diverses persones on es participa (comissions, taules, assemblees...).

– Canals: vies de participació, com les persones poden fer arribar la seva veu.

– Instruments: recursos per a la participació (enquestes, bústies, jornades, trobades...).

Instrument 11.1. Espais, canals i instruments de participació comunitària

El contingut de l'equipament (allò que passa a dintre o allò en què participa l'equipament) està condicionat, també, per la participació en espais externs a l'equipament (taules temàtiques, comissions, espais de participació...)?

Sí/No

Podeu enumerar aquests espais i de quina manera influeixen en l'equipament?

Espais	Activitats, projectes o altres que fa l'equipament arran de la seva participació en l'espai (enumereu-los)

Instrument 12. Diversitat participativa

Pensant en el funcionament de l'equipament en el darrer any o curs, valoreu el grau de participació dels següents col·lectius, serveis i equipaments en les activitats que s'especifiquen.

Any/curs

	Usuaris i usuàries	Associacions de l'entorn/sector	Altres equipaments de l'entorn	Serveis públics de l'entorn	L'Ajuntament (àrea o districte)	Grups i col·lectius
A l'hora de fer propostes i programar activitats	Alta Mitjana Baixa Nul·la	Alta Mitjana Baixa Nul·la	Alta Mitjana Baixa Nul·la	Alta Mitjana Baixa Nul·la	Alta Mitjana Baixa Nul·la	Alta Mitjana Baixa Nul·la
En el desenvolupament d'activitats	Alta Mitjana Baixa Nul·la	Alta Mitjana Baixa Nul·la	Alta Mitjana Baixa Nul·la	Alta Mitjana Baixa Nul·la	Alta Mitjana Baixa Nul·la	Alta Mitjana Baixa Nul·la
En l' avaluació de les activitats	Alta Mitjana Baixa Nul·la	Alta Mitjana Baixa Nul·la	Alta Mitjana Baixa Nul·la	Alta Mitjana Baixa Nul·la	Alta Mitjana Baixa Nul·la	Alta Mitjana Baixa Nul·la

Instrument 12.1 Diversitat participativa

Reflectiu la intensitat de participació de cada col·lectiu. Hi participa tothom, hi participa una majoria, una minoria...?

Indiqueu de l'1 al 5 si hi participa una minoria o una majoria.*

Usuaris i usuàries	1 - 2 - 3 - 4 - 5
Associacions de l'entorn/sector	1 - 2 - 3 - 4 - 5
Grups i col·lectius	1 - 2 - 3 - 4 - 5

* Si hi participa aproximadament menys del 20%, marqueu 1; entre el 20% i el 40%, marqueu 2; entre el 40% i el 60%, marqueu 3; entre e 60% i el 80%, marqueu 4, i més del 80%, marqueu 5.

Instrument 13. Termòmetre de la participació comunitària

Grau d'acord amb les afirmacions següents						
		5 Màxim acord	4	3	2	1 Màxim desacord
Participació en el FER	Per norma general, la gent que ve a l'equipament s'ho troba tot fet i es es limita a consumir activitats (NO contribueix de cap manera a la tasca organitzativa de les activitats).					
Participació en el FER	El tipus d'organització ordinària d'activitats, tallers, etc. no permet la implicació dels usuaris i usuàries en tasques organitzatives.					
Participació en el FER	Sí que hi ha persones usuàries (o entitats) de l'equipament que s'impliquen a organitzar activitats, però són poques i sempre les mateixes.					
Autoorganització d'usuaris i usuàries	L'equipament promou activament que usuaris i usuàries participin en l'organització d'activitats (tot i que no hi acabin participant).					
Autoorganització d'usuaris i usuàries	Diversos grups o actors comunitaris de l'entorn o sector venen a l'equipament a fer-hi les seves reunions.					
Autoorganització d'usuaris i usuàries	L'equipament serveix perquè diversos grups o actors comunitaris de l'entorn o sector organitzin activitats obertes des de (i amb) l'equipament.					
Usuaris en la governança	És l'equip tècnic qui pren les decisions sobre el que es fa a l'equipament.					
Usuaris en la governança	Entitats i serveis del territori o sector participen de la presa de decisions sobre el que es fa a l'equipament (programació).					
Usuaris en la governança	Diversos usuaris i usuàries participen de la presa de decisions sobre el que es fa a l'equipament.					

4. Indicadors

Instrument 14. Indicadors de participació comunitària

PARTICIPACIÓ EN EL "FER"	Es promou activament per part de l'equipament la implicació dels usuaris i usuàries, o entitats, en l'organització i desenvolupament de les activitats. SÍ/NO
	Poseu tres exemples concrets de moments o tipus d'activitat en què això ocorre (no les enumereu, expliqueu com es promou activament la implicació). 1 2 3
AUTONOMÍA / AUTOORGANITZACIÓ D'USUARIS	Es duen a terme a l'equipament activitats organitzades per usuaris i usuàries. SÍ/NO* Quantes d'aquestes activitats autoorganitzades es van dur a terme el trimestre passat? Nombre total
INCORPORACIÓ D'USUARIS I PROJECTES ALS ESPAIS DE GOVERNANÇA	Hi ha espais de governança de l'equipament oberts a la participació dels usuaris? SÍ/NO Quants usuaris i usuàries s'han incorporat en el darrer any als espais de presa de decisions de l'equipament? Nombre total.....

*Ens referim a activitats obertes.

5. Projectant el canvi

Instrument 15. Projectant el canvi en la participació comunitària

Identifiqueu un element central de la situació actual de l'equipament, i projecteu el que voldríeu que passés d'aquí a 3 anys en relació amb aquest element. Després planifiquem allò que caldria fer en els propers **6 mesos i 18 mesos**. Els períodes establerts de projecció d'objectius o accions (6 mesos, 18 mesos, 3 anys) conviden a ser el màxim de concrets en les respostes.

DIÀLEG	El que ara passa	El que voldríem que passés	Quina estratègia tracem
Proactivitat		3 anys	
		18 mesos	
		6 mesos	
Escolta pública		3 anys	
		18 mesos	
		6 mesos	
Resposta		3 anys	
		18 mesos	
		6 mesos	

